

מוחמד בכרי בסרטו
האחרון
עמ' 9

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדדן

ZO HADEREKH

زو هديرخ

גיליון 11 / 18 במרס 2026

מלחמה

של אימפריה

שוקעת

בהצלחה לעובדים, תסתדרו לבוד

הנשיא הציוני ביותר בעולם ולא הרצוג

"נשיא ארגנטינה חבייר מיליי אינו יודע גבול כדי להפגין את תמיכתו בארה"ב ובישראל. 'אני גאה להכריז - אני הנשיא הציוני ביותר בעולם', אמר באירוע בשיבה יוניברסיטי בניו יורק, בעיצומה של המלחמה במזרח התיכון. בנאומו נמחקה לחלוטין המסורת של הדיפלומטיה הארגנטינאית לפיה המדינה היא ניטרלית במלחמות באזור".

דלפינה טורס, "אל פאיס", 10.3

אצל טראמפ הכל נשאר במשפחה

"אחרי מטבע קריפטו, רחפנים. ילדי הגדולים של טראמפ, דון (48) ואריק (42) החליטו להשקיע ובגדול בחברה חדשה המתמחה בייצור רחפנים. זאת, בעת שגובר השימוש ברחפנים לצרכים צבאיים ולאחר שהפנטגון החליט לרכוש רכבות מהם בעלות של מיליארדי דולר".

ארנו לפרמנטייה, "לה מונד", 11.3

בישראל שתיקה רועמת ובונקר דיגיטלי

"בישראל שתיקה רועמת. בזמן שהאומה הישראלית מתמודדת עם עורף במתח קיצוני, נראה שהנהגתה נסוגה לתוך בונקר דיגיטלי מבוצר. במקום שראש הממשלה בנימין נתניהו יתייצב מול העיתונות המקומית או יפנה לאזרחיו בפורום חי, ישיר ובלתי מתווך, הוא מעדיף את הסביבה האוהדת והמלטפת של כלי תקשורת זרים כמו פוקס ניוז והמנחה הימני שון האנטי. זוהי התחמקות מהחובה הבסיסית ביותר של נבחר ציבור: מתן דין וחשבון לעם. נתניהו בוחר במונולוג מול קהל אוהד בחו"ל, בזמן שהעם בישראל צמא לדרישה אמיתית. מעבר לשתיקה, בולט המרוץ הבלתי ראוי אחר הקרדיט. כל תקיפה מוצלחת או הישג מודיעיני מלווים בהסתערות של בכירים הממהרים לנכס לעצמם את ה'ניצחון'".

פרופ' יעקב כץ, "מקור ראשון", 9.3

בלה בלה בלה, התקשורת נפלה ללא קרב

"גם במלחמה הזאת עם איראן נפלה התקשורת בלא קרב. כמעט כולם, בכל הערוצים, מדקלמים אותם מסרים: צריכים להיערך למלחמה ארוכה. המלחמה הכרחית. אסור להפסיק עכשיו. הערב תכונס הערכת מצב של ראש הממשלה עם בכירי מערכת הביטחון. נעביר בשידור חי את דברי דובר צה"ל. אחר כך תהיה הצהרה מיוחדת של ראש הממשלה. אזרחי ישראל, הוא יאמר בוודאי, תקפנו, השמדנו, חיסלנו. לא נאפשר, לא נסכים. אנחנו פועלים בכל הכוח. אנחנו חזקים. בלה בלה בלה. כרגיל, ישלח קובץ לאולפנים, או יפתיע בשידור חי ממיקום עלום ולא יפגש עם עיתונאים ולא יענה על שאלות".

ענת סרגוסטי, "הארץ", 8.3

סמוטריץ' - גזען וטוב לו

"נדחה ערעור של ארגוני זכויות אדם על החלטת פרקליטות המדינה שלא לפתוח בחקירה נגד השר בצלאל סמוטריץ' בחשד להסתה להשמדת עם. בתחילת פברואר 2023, אחרי פיגוע רצח בחווארה, סימן השר סמוטריץ' לייק לציין של סגן ראש מועצה אזורית שומרון דויד בן ציון, שכתב כי 'את הכפר חווארה צריך למחוק היום' והוסיף כי 'אין מקום לרחמים'. במקביל ביצעו מתנחלים פוגרום בתושבי הכפר. כמה ימים לאחר מכן, בכנס 'דה מרקר' חזר השר על דבריו, תוך שהוא מסייג אותם מעט: 'אני חושב שאת הכפר חווארה צריך למחוק, אני חושב שמדינת ישראל צריכה לעשות זאת'".

אורן פרסיקו, "העין השביעית", 8.3

דברים בשם אומרם

שקר, שקר תרדוף / א'

"חוזרים עם התיעוד הזה, שמביא לנו ניר דבורי. שימו לב, מפציצי ב-2 בשמי איראן, הכריזה שלשום עמליה דואק בדומטיות בחדשות 12. על המסך הופיע סרטון ירקרק, שבו נראה מטוס חמקן משייט מעל נוף מדברי. רק פרט זעיר העיב על גודל השעה: לא מדובר בתיעוד, ולא במפציצים, ולא באיראן — אלא בסרטון שנלקח ממשחק מחשב".

יענה גונן, "הארץ", 10.3

שקר, שקר תרדוף / ב'

"לשכת העיתונות הממשלתית (לע"מ) פרסמה באתר האינטרנט הרשמי שלה סט תמונות מזויף נוסף, בו דמותה של אשתו של ראש הממשלה, שרה נתניהו, מרוטשת בכבודות כך שתיראה צעירה בעשרות שנים מגילה. הפעם, ויתרו בסוכנות אפילו על החיווי הנלעג שנבחר כדי לסמן שמדובר בתמונות לא אותנטיות: קרדיט למצלמת. לע"מ, סוכנות ממשלתית לא פוליטית שאמורה לשרת את צרכי המדינה ולא את אלו של ראש הממשלה ומשפחתו, מגדירה את ארכיון התצלומים שלה 'ספר ההיסטוריה המצולם של מדינת ישראל'. מנהל לע"מ ב-13 השנים האחרונות, ניצן חן, הצהיר בתוקף כי נאסר על הסוכנות לפרסם צילומים מזויפים, אולם התפטר לאחרונה מתפקידו ולא מונה לו מחליף".

שבי גטניו, "העין השביעית", 9.3

נעלמו 700 מיליון שקל שיועדו למיגון

"פיקוד העורף מאשים את משרד האוצר: בגלל כאוס בהעברות תקציביות, לא ידוע היכן נמצא תקציב בסך 700 מיליון שקלים שנועד לצורכי מיגון של מוסדות ציבוריים בצפון. תקציב נוסף בסך 140 מיליון שקלים שיועד ל-25 רשויות בצפון למיגון מוסדות חינוך במסגרת 'קולות קוראים', בוטל לפני חודש בטענה למחסור תקציבי. את הדברים העלה רס"ן אביאל בושרי, רמ"ד פרויקטים בפיקוד העורף, בדיון מיוחד של ועדת ביקורת המדינה וועדת הנגב והגליל, שדן במשבר המיגון ביישובי הצפון. לטענת בושרי, משרד האוצר מפזר את תקציבי המיגון שאישר מאז תחילת המלחמה, העומדים על כ-3 מיליארד שקלים, בין משרדים שונים ובלי תיאום עם הגורמים המקצועיים האחראים על המיגון. בעוד שבאוצר טוענים שכלל הכספים עברו לייעודם, התמונה שמציגים בפיקוד העורף מצביעה על כשל התנהלותי שגרם לעיכוב משמעותי בתוכניות המיגון".

דוד טברסקי, "דבר", 9.3

מלחמה של אימפריה קורסת

של הימין לקולות עידוד של המרכז החלול, המריע למדיניות הימין ולאידאולוגיה החרב שלו. לימין הפשיסטי בישראל יש אינטרס במלחמה הנוכחית. במסגרתה הוא מבקש לדחוק לשוליים את הסוגייה הפלסטינית, שכבר זמן רב לא הייתה כה בולטת על סדר היום העולמי. בצל המלחמה גם מעמיק הימין את הטיהור האתני בגדה המערבית ובעזה. זה עשורים שהימין לא בוחל בשום אמצעי על מנת לחבל באפשרות הקמת מדינה פלסטינית בגבולות '67 ולדחיקת שארית העם הפלסטיני מאדמתו. מלחמת ההשמדה, ההתנחלויות, הפוגרומים היומיים בגדה ומקרי הרצח "על רקע פלילי" הם ביטויים של אותה מדיניות. מבחינת הימין הישראלי, המלחמה הנוכחית נועדה לכפות דיון ב"איום האיראני" ובכך למנוע דיון בינלאומי ונקיטת צעדים בסוגייה הפלסטינית.

מפת האינטרסים

אולם האינטרס שהוביל למלחמה לא מתמצה בכך, ואף לא בהסגתה של איראן שנים אחורה מבחינת ייצור צבאי ותשתית שלטונית. הרי איראן על סף פצצה ועל סף מהפכה עממית כבר שנים רבות. כשפעלה הרשות הפלסטינית ב-2012 להכרה בפלסטין כמדינה באו"ם, התארגנה קואליציית נתניהו-ברק-מופז להתקפה באיראן. אך בווינגטון לא שיתפו אז פעולה. המלחמה הנוכחית היא המשך ישיר למדיניות החוץ של ארה"ב, שמטרתה שמירה בכוח הזרוע על שליטה בכלכלה העולמית.

את האינטרס של ארה"ב במלחמה יש לממש ולממשלת נתניהו עניין משותף לטשטש. שביעות הרצון הנבוכה ששיחק נתניהו למול המצלמה, כשנשאל האם הוא זה אשר גרם לטראמפ לצאת למלחמה, התכתבה עם התפיסה שארה"ב ממלאת כאן תפקיד נגד. לתפיסה זו שותפים גם המעגלים האנטישמיים בימין הקיצוני הרפובליקאי. לפי תפיסתם, הלובי היהודי בווינגטון וישראל (הקונספירטיביים יותר גם משחילים את שמו של אפשטיין כסוכן של המוסד) מתמרנים את טראמפ לשלוח חיילים אמריקאים למלחמה בניגוד לאינטרס האמריקאי. זאת בשירות ישראל ובניגוד לסיסמת הבחירות של טראמפ. אפילו מזכיר המדינה רוביו הצטרף לגרסה הזו כשאמר, כי הממשל ידע על התקיפה הישראלית המתוכננת ולכן העדיף הצטרף אליה. לצערי, גם ברני סנדרס ויאגיס וארופקים בניתוחיהם את המלחמה מתקשים להבחין בהקשר האימפריאליסטי הברור שלה.

ומדוע זקוקה ארה"ב למלחמה? במהלך העשור האחרון גדל חלקה של הכלכלה הסינית בפרט ושל גוש מדינות BRICS בכלכלה העולמית בלמעלה מעשרה אחוזים וכבר עבר את מדינות G7. המצטרפות החדשות לגוש הלעומתי לדולר הביאו איתן גם חלקים גדלים של מקורות הנפט העולמי - 40% מכלל המקורות בעולם. מדובר באיום של ממש על הדומיננטיות הכלכלית של ארצות-הברית.

BRICS הוקם ב-2009 בידי רוסיה, סין, ברזיל, הודו ודרום אפריקה (זו צורפה ב-2010), על מנת "לכונן סדר עולמי רב קוטבי", להציג חלופה למוסדות הפיננסים העולמיים

<<<

בזמן המלחמה טראמפ באירוע לציון אליפות הרודאו העולמית (צילום: הבית הלבן)

המלחמה באיראן מוצדקת בכלי התקשורת של הממסד מקיר לקיר. בפאנל אחר פאנל מוצגת המלחמה לציבור הישראלי כהכרחית וכהוראת. זה פרי של מאמץ אידיאולוגי בן כמה עשורים להצגת המשטר באיראן כאויב האולטימטיבי של ישראל. עמדה זו הפכה הגמונית בין השאר משום שהיא טופחה הן בידי הימין הפשיסטי, הזקוק לאויבים חיצוניים ופנימיים כתכלית קיומו, והן בידי המרכז הליברלי המשתלח באיראן כהוכחה לנאמנותו המוטלת בספק, ומנפנף בשליטת הממסד הדתי ברפובליקה האסלאמית כאזהרה מפני השתלטותו של הממסד החרדי על ישראל.

תמיכת רוב האופוזיציה במלחמה באיראן היא המצעד המשעמם ביותר של דימויים ושל עצות צבאיות. פשיטא כשמדובר בגנץ, בלפיד ובגולן. אך גם חברי הנהגת מרצ נקלעים לדבר בפאנלים ברצינות על האופציה הכורדית. שאר השוליים השמאליים של המחנה הציוני מתנגדים בשפה רפה למעגל של מלחמה וחיסולים, אך במקביל מקפידים להשתכשך בחמימות שאפפה את הציבוריות הישראלית עם היוודע דבר חיסולו של האייתוללה ח'אמנאי.

המשותף לכל גוויני לאומנות מלחמתית מצויה זו, אפורטוניסטית כמודע או בתמימות, היא המחשבה המוטעית כי זו מלחמה המשרתת את האינטרס הישראלי. לפי תפיסה זו, נתניהו אולי יצא למלחמה בשל תוצאות הסקרים, כהכנה לבחירות או בשל משפטו המתנהל. אך כשם ששעון מקולקל מראה את השעה הנכונה פעמיים ביום, מדובר במלחמה נכונה וחשובה, ואולי אינשאללה ייפול הממשל והשאה הפלבי ימלך, ולאחר יותר מאלפיים שנות נחזיר טובה לכורש. הרי המשטר באיראן חימש את חמאס, מימן את הג'יהאד האסלאמי, הצמיח את חיזבאללה ולא נשכח גם את הפיגוע בבואנוס איירס. הטיעונים ומקהלה זו כמעט אחרים. על מסכי השידורים אף לא אחד מציין על אופציה מדינית. למעשה אנחנו רואים כאן את ניצחונה של אידאולוגיית מלחמת הנצח

<<<

שבשליטת המערב כגון קרן המטבע העולמי, ולהפחית את התלות בדולר בסחר הבינלאומי. בשנים האחרונות צורפו ל-BRICS מדינות רבות וביניהן איראן, אתיופיה, מצרים ואיחוד האמירויות. סעודיה, אשר נמצאת בהליכי צירוף ומשתתפת בכינוסיה כמשקיפה, היא עתה המחוזרת ביותר בידי הממשל. עובדה זו מצביעה על כוחה של הממלכה הסעודית בסדר האזורי החדש, גם מעבר לאינטרסים של משפחת הנשיא.

לכאורה, מצבה של ההגמוניה של ארה"ב במזה"ת מעולם לא היה טוב יותר. לאחר נפילת משטר אסד, זו משתרעת לכל רוחב מדינות האזור. כולם קונים ממנה נשק, כולם מארחים את בסיסה בשטחם וכולם נרתמים לשיתוף פעולה צבאי בהוראת הפנטגון. ואולם משהו בכל זאת מטריד את וושינגטון כיום יותר מאי פעם. שיתוף הפעולה הישיר כל כך עם הצבא הישראלי — בסטייה מתפיסת האימפריאליזם המבוססת על מלחמות פרוקסי — אינו מעיד על עוצמה, אלא דווקא על מצוקתה של ארצות-הברית.

החוב החיצוני של ארה"ב חצה את הסכום הדמיוני של 38.5 טריליון דולר. הגירעון הצפוי במהלך שנת 2026 הוא של 1.9 טריליון, כשמדי יום צורכת הכלכלה מיליארדי דולר יותר מאשר שהיא מייצרת. בעת שסין צועדת קדימה עם מערכת חינוך מצוינת, מדעית וטכנולוגית, משתרעת ארה"ב אחריה עם מערכות חינוך ובריאות מדורדרות ומוזנחות. נשק הוא טכנולוגיה שארה"ב עדיין יכולה למכור בהיקף נרחב. אבל במעבדים, במכוניות חשמליות ובטכנולוגיות אחרות שבהן יש ערך מוסף גבוה, התחרות מול סין קשה. גם את שוקי תעשיית הנשק האמריקאית צריך לתחזק ולתמרץ, אך כמה קל יהיה למכור מערכות הגנה מטילים אחרי המופע הנוכחי?

מעצמה במצוקה

צעדיה ההתקפיים של ארה"ב בונצואלה ובאיראן מצביעים אפוא יותר מאי פעם על כך שמדובר באימפריה מתנוונת. זו מעצמה המבקשת להכפיף את "השוק החופשי", שתמיד חרטתה על דגלה, לכוח של נושאות מטוסים המשוגרות לכל מקום המוכר נפט לסין. ההיגיון האימפריאליסטי של ניהול המשבר הכלכלי באמצעות מלחמה ברור וגס מאי פעם. במלחמת 1956, חיילי מדינת ישראל הצעירה נשלחו "לשחרר" את תעלת סואץ עבור הבריטים והצרפתים. אלה נדרשו פתאום לשלם למצרים דמי מעבר וחוו משבר דומה בהתכווצותם ככוח אימפריאלי. וכך גם היום: טייסים ישראלים נשלחים להטיל פצצות משמי טהראן וביירות, ועמי האזור כולם, מי יותר מי פחות, משלמים את מחיר הדמים וההרס של מלחמות האימפריה.

בחיבורו על האימפריאליזם הדגיש לנין את קיומן האינהרנטי בקפיטליזם של מלחמות כהפוגות בין הסכמי שלום וסחר תוך כדי מאבק בלתי פוסק על שווקים, כוח עבודה ומשאבי טבע. למרות שרוב החיבור הישראלי שוכנע כי זו מלחמה למען ביטחון, דמוקרטיה, צדק, זכויות נשים או שלום, עיקר עניינה של מלחמה זו הוא המשבר העמוק של האימפריאליזם האמריקאי. סביר להניח שהמשבר יעמיק אף יותר כשיגיעו החשבון והאכזבה לעומת מה שקיוו להשיג.

בנעורי בבנק"י היינו צועקים "עלמנא זיארד וקאל" (לימדנו זיארד ואמר) כדי להצביע על טבעו האמיתי של האימפריאליזם האמריקאי. זה אשר בערמומיות ממתיק מילים כמו ביטחון, דמוקרטיה ושלום שעה שחומר נפץ בידיו וכוונותיו שליטה, דיכוי, שעבוד וניצול. מזימת האימפריאליזם תהיה תמיד לשטות אותנו זה בזה וללבות את השנאה הלאומית. מולה, באחוות עמים, נקרא יחד קומוניסטים בישראל, בארה"ב

ובטהראן עם כל כוחות השלום והקידמה נגד משטרי המלחמה והגרעין, לשחרור ולהגדרה עצמית, לשוויון ולשלום. לאימפריאליזם האמריקאי, לימד אותנו זיארד, יש סוף, והוא ידוע מראש.

יואב גולדרינג

שלום הוא הצעד האמין

יש אומץ לצאת למלחמה. אבל האומץ האמיתי הוא לעשות שלום. מאז הקמת מדינת ישראל חיינו במציאות של עימותים בלתי-פוסקים: מלחמות, מבצעים צבאיים וסכבי אלימות. דורות שלמים גדלו כאן עם תחושת איום מתמדת ועם הידיעה שכמעט כל כמה שנים (או חודשים) שוב פורצת מלחמה.

המלחמות גבו מחיר כבד מאוד. הן גזלו חיים, שברו משפחות והותירו אחריהן כאב עמוק בחברה הישראלית. אימהות ואבות איבדו את היקר להם מכל, וקהילות שלמות נאלצו להתמודד עם אובדן וטראומה. אך המחיר אינו רק אנושי. גם המחיר הכלכלי עצום. מיליארדים על גבי מיליארדים מושקעים שוב ושוב באמצעי לחימה, בתחמושת, במערכות צבאיות ובניהול מלחמות שאין להן סוף ברור.

תארו לעצמכם מה היה קורה אילו רק חלק קטן מהמשאבים הללו היה מושקע בחינוך, בבריאות, בדיוור ובפיתוח כלכלי. איזו מדינה חזקה, משגשגת ובטוחה יותר יכולנו להיות. אבל השאלה האמיתית איננה רק כלכלית. היא גם מוסרית והיסטורית: האם באמת נגזר על העמים החיים באזור הזה להיות לנצח במעגל של מלחמות?

ההיסטוריה מלמדת אותנו דבר פשוט אך עמוק: בסופו של דבר, כמעט כל מלחמה מסתיימת במשא ומתן. לכן השאלה איננה אם יגיע שלום, אלא כמה דם וכאב עוד יישפכו עד שנבחר בו. שלום אמיתי באזור שלנו חייב להתחיל קודם כל עם העם הפלסטיני. לא מתוך חולשה ולא מתוך ויתור על הביטחון, אלא מתוך הבנה מפוכחת של המציאות. עם שלם שחי עשרות שנים ללא אופק מדיני, במציאות של סכסוך מתמשך, אינו יכול להישאר לנצח ללא תקווה. הרי כאשר אין תקווה האלימות תמיד מוצאת דרך לחזור.

שלום שייתן לפלסטינים אופק לחיים, לכבוד ולבניית עתידם איננו רק אינטרס שלהם. זה אינטרס מובהק של ישראל. שלום כזה יכול לפתוח גם דלת רחבה יותר לשלום עם מדינות ערביות ועם העולם המוסלמי, לשיתופי פעולה אזוריים, למסחר, לתיירות ולפיתוח כלכלי רחב היקף. המזרח התיכון יכול להיות אזור של שגשוג ושיתוף פעולה במקום אזור של עימותים מתמשכים. במקום להשקיע מיליארדים בטנקים ובטילים, ניתן להשקיע אותם באוניברסיטאות, בטכנולוגיה, בבתי חולים ובתשתיות. במקום גבולות של פחד, גבולות של שותפות. במקום שדות קרב, שדות של חיים.

יש הטוענים כי שלום הוא חלום נאיבי. אך ההיסטוריה מלמדת אחרת. צרפת וגרמניה, שנלחמו זו בזו במשך מאות שנים במלחמות הרסניות שהחריבו את אירופה, הפכו שותפות מרכזיות באיחוד האירופי. גם השלום בין ישראל למצרים, שנראה פעם, לאחר מלחמות קשות, בלתי אפשרי, הוא מציאות יציבה שנמשכת כבר יותר מארבעים שנה.

את ההבדל בין חלום למציאות עושה מנהיגות שיש לה אומץ לחשוב אחרת. אומץ אמיתי של מנהיג אינו רק לדעת לנצח במלחמה. האומץ האמיתי הוא לדעת מתי הגיע הזמן לסיים אותה ולפתוח דף חדש. העתיד של ילדינו אינו חייב להיות עתיד של מלחמות, הוא יכול להיות עתיד של חיים.

עומר סיקסק

ריאיון עם ח"כ עאידה תומא-סלימאן

זו מערכה נגד מלחמה אימפריאליסטית

ח"כ עאידה תומא-סלימאן בהפגנה נגד המלחמה בחיפה (צילום: זו הדרך)

זו צביעות יוצאת דופן: מי שאחראי למלחמת השמדה והרג 72 אלף פלסטינים מנסה לשכנע את העולם שפתח במלחמה באיראן כדי להציל עם אחר. אין לממשלת נתניהו שום זכות לפצות פה בנושאים של דמוקרטיה וזכויות אדם.

בשבועיים האחרונים החלה להתעורר מחאה בתוך ישראל נגד המלחמה. כיצד אפשר להרחיבה?

מניסיון, בדרך כלל נחוץ לציבור הישראלי זמן כדי להתנגד למלחמה ולהבין שכל מלחמה היא אסון שממטות עלינו הממשלות. הפעם, יותר מבעבר, היו בציבור היהודי מי שיצאו נגד המלחמה כבר מהיום הראשון. אמנם זו קבוצה קטנה שלא יכולה להוביל הפגנות ענק, אבל כשחולפים הימים מתחיל הציבור לשאול את השאלות החשובות.

מתחילים לשאול: איך זה שלפני חצי שנה נאמר לנו שחוסלו הגרעין האיראני והכוח הצבאי של איראן וחזבאללה, וכי המלחמה הקודמת הביאה ביטחון לדורות – ופתאום לא רק חזרנו לאותו מצב, אלא למלחמה קשה אף יותר? שואלים: למה הממשלה שהחליטה לצאת למלחמה נגד איראן באופן יזום לא דאגה ולו במעט למיגון האזרחים שלה, ולא התארגנה לשמור על ביטחונם?

הממשלה מנסה לנרמל את המלחמה ולגרום לציבור בישראל להרגיש כי "לעולם נחיה על חרבנו", כפי שאמר נתניהו באחד מנאומיו. אני סבורה שהציבור פוקח לאט לאט את עיניו, וכי בעתיד נוכל לגייס מעגלים רחבים עוד יותר למאבק רציני נגד המלחמה.

עלינו לעודד חשיבה ביקורתית ולעודד אנשים לשאול את השאלות הקשות. לפני יומיים מישוהו שאל אותי מדוע אני מתנגדת למלחמה. השבתי שצריך לבקש תשובות מאלה שפותחים במלחמה, ולא ממי שמתנגדים לה. ברירת המחדל חייבת להיות התנגדות למלחמה, כי מלחמות לעולם לא יביאו ביטחון או שלום.

תפקידנו הוא לנסות להגיע לכמה שיותר אנשים ולטפח בהם את האמון שאפשר להתנגד למלחמה, שזו לא הייתה הכרחית ושהיא אפשר להגיע לפתרון לא במלחמה. חיוני לארגן את הציבור סביב הנושאים החשובים לו: מתווה פיצוי הולם לעובדים שננטשו בלי עבודה ובלי משכורת; סיוע לעסקים הקטנים שנסגרו; או עזרה לחיילים שלא רוצים להיות חלק ממערכה זו ורוצים לסרב.

אסף טלגם

הראיון המלא באתר "זו הדרך"

"לפני יומיים מישוהו שאל אותי מדוע אני מתנגדת למלחמה. השבתי שצריך לבקש תשובות מאלה שפותחים במלחמה, ולא ממי שמתנגדים לה. ברירת המחדל חייבת להיות התנגדות למלחמה, כי מלחמות לעולם לא יביאו ביטחון או שלום" - הדגישה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) בראיון שהתקיים השבוע (17.3) על רקע התמשכות המלחמות באיראן ובלבנון.

מה האינטרס של ממשלת נתניהו ושל הממשל האמריקאי לפתוח במלחמה?

לדעתי לממשלת ישראל ולממשל בארה"ב מטרות שונות במלחמה, אך האינטרסים שלהם נפגשים והן מתואמות. נתניהו חותר להפוך את ישראל לכוח הצבאי ההגמוני באזור ולסלק מדרכו כל כוח שעשוי להיות משקל נגד לפרויקט של ממשלת הימין. נתניהו מעריך שיש לו חלון הזדמנויות ליישם את החלום הימני בדבר כינון "ישראל הגדולה". החזון שלו הוא מזרח תיכון מפורק ונטול כוח, בו מדינות ערב מרגישות מאוימות ולכן מוכנות לנרמל את יחסיהן עם ישראל ולהשלים עם המשך הכיבוש הישראלי בגדה המערבית ובעזה, ואף בחלקים מסוריה ומלבנון.

מבחינת ארה"ב המטרות הן גדולות יותר, ובעיקרן כלכליות. תוכניתה הייתה להשתלט על אזורים בעלי חשיבות כלכלית ואסטרטגית, לרבות מקורות האנרגיה הגדולים של איראן. בכך ביקש טראמפ להחליש כוחות המאיימים על ההגמוניה של ארה"ב כמו סין ורוסיה, שלהן קשרים טובים עם איראן. להערכתי, הנושא הכלכלי הוא גם מה שיכריע את משך המלחמה. חסימת מיצרי הורמוז בידי איראן גורמת עלייה מטאורית במחירי הנפט ופגיעה בכלכלה העולמית כולה – בדיוק ההיפך משאיפותיו של טראמפ.

המטרה המשותפת של נתניהו וטראמפ היא חיזוק ההגמוניה האימפריאליסטית הישראלית-אמריקאית. חשוב להדגיש כי המלחמה באיראן היא המלחמה המשותפת הראשונה אי-פעם של ישראל וארה"ב. ארה"ב תמיד תמכה במלחמות שיזמה ישראל - בנשק ובסיוע כלכלי ומדיני, אך הפעם זו מלחמה משותפת מא' עד ת'. אם עד כה הייתה ישראל, במונחי הימים האלה, "פרוקסי" של ארה"ב באזור, הפעם היא שותפה ממש. מבחינת נתניהו זה שדרוג במעמדו.

בתחילת המלחמה דיברו הממשלה וכלי התקשורת הממסדיים בישראל על החלפת המשטר באיראן. האם זו מטרה ממשית או אשליה?

אני סבורה שבממשלה ידעו מלכתחילה שאת המשטר באיראן אי אפשר להפיל בן לילה. איראן היא מדינה גדולה עם כוח צבאי חזק המסוגלת לעמוד במלחמה קשה לאורך זמן. בממשלה ידעו זאת, אבל היו זקוקים לאליבי שבשלו תהפוך המלחמה ממתקפה המנוגדת לחוק הבינלאומי למסע להצלת העם האיראני מהמשטר הדכאני והרודני. הם היו זקוקים לקמפיין התקשורתי הזה גם מול הקהילה הבינלאומית, וגם לשכנוע הציבור הישראלי והציבור האמריקאי. ערב המלחמה היו ארה"ב ואיראן בעיצומו של מו"מ והתקרבו להסכמים. עקב כך היה קשה להסביר מדוע פותחים במתקפה המנוגדת לא רק לכל היגיון אלא גם לחוק הבינלאומי, ואשר עלולה לסכן את האזור ואת העולם כולו במלחמה.

”בין, תסתדרו לבד”: שר האוצר בצלאל סמוטריץ’ מציג את תוכנית החל”ת במסיבת עיתונאים, 11 במרס 2026 (צילום: יונתן זינדל/פלאש 90)

במלחמה העובדים שוב נדפקים

עוד התריעו הארגונים: “אם גם הפעם יאומץ מתווה פיצויים שבצידו עידוד הוצאה המונית לחל”ת, התוצאה תהיה שעובדים רבים שוב יאלצו לעבוד בניגוד להנחיות פיקוד העורף כדי להבטיח בזמן אמת את שכרם; יעזבו את מקום עבודתם כדי למצוא מקור פרנסה חלופי; או יסכימו למנגנונים חלופיים ופוגעניים פחות (הפחתת שכר, הרעת תנאים, הוצאה לחל”ת וכו’) שיבטיחו להם הכנסה כלשהי, בלי שיקבלו כל שיפוי על הפגיעה בשכרם בתקופת המלחמה. אימוץ פתרון דומה לפתרונות שאומצו בשנתיים האחרונות יפגע בעובדים מוחלשים ויעמיק את הפערים הכלכליים והחברתיים.”

דורשים הסדר קבע וחקיקה

הארגונים קראו לאימוץ בחקיקה ראשית של הסדר קבע לתשלום שכר לעובדים בשנת חירום ושיפוי המעסיקים, אשר יסדיר גם את הזכות הקנויה לכלל העובדים לקבלת שכר על היעדרות בשל הנחיות חירום. הם הדגישו כי הצעת חוק בנושא כבר הונחה על שולחן הכנסת וניתן לקדם אותה. הארגונים הוסיפו שגם כאשר בוחרת המדינה להמשיך לעשות שימוש במודל החל”ת המלא כפי שנקבע עד כה, יש לכל הפחות לאפשר לעובדים לתבוע דמי אבטלה גם ללא מכתב הוצאה לחל”ת מטעם המעסיק, כל עוד לא נקראו לעבודה בתקופת הלחימה, ולהסתפק בתצהיר בנושא או בדו”חות נוכחות מהמעסיקים.

יצוין כי יו”ר ההסתדרות ארנון בר דוד תומך דווקא באוצר: “המתווה כפי שהוצג בידי שר האוצר הוא נקודת פתיחה טובה שמייצרת רשת ביטחון לעובדים בסקטורים מסוימים שנעדרו במשך כל התקופה”, מסר.

בעקבות המתווה של סמוטריץ’, פרסם מרכז אדוה תגובה בה נאמר: “בזמן שהמשלה דוחפת לפתיחת המשק, עוד סבב מלחמתי, הטילים שורקים והעובדים בינתיים מופקרים לגורלם. ניתן היה לצפות לכל הפחות להכרזה על הפעלת מתווה פיצויים נכון. הכאוס במשרדי המשלה שמאפיין את השלטון הנוכחי נוכח מתמיד, ונראה שהמאמץ לצמצם עלויות כבר בעיצומו. את המחיר כבר משלמים עובדים ומעסיקים שאינם יודעים איך יקבלו פיצוי ומתי.”

שמואל אורניץ

שר האוצר בצלאל סמוטריץ’ הציג ביום רביעי שעבר (11.3) תוכנית להוצאת עובדים לחל”ת ולפיצויי מעסיקים שאינה מספקת מענה הולם למעמד העובדים. התוכנית פוגעת במיוחד בעובדים המוחלשים בדגש על עובדים שעתיים. ארגונים לזכויות עובדים וביניהם קו לעובד, האגודה לזכויות האזרח, הפורום למאבק בעוני, שדולת הנשים, איתך-מעכי משפטניות לצדק חברתי, מרכז אדוה והקליניקה לדיני עבודה באוניברסיטת תל אביב פנו במכתב לשר האוצר ולמ”מ מנכ”ל המוסד לביטוח לאומי צבי כהן (בעיצומה של המלחמה לביטוח הלאומי אין מנכ”ל זה יותר משנה!). לדברי הארגונים עובדים שעתיים רבים כבר נפגעו לאורך מלחמת ההשמדה בעזה. בשל מבנה העסקתם, מעסיקיהם הפסיקו לזמנם לעבודה, בלי לפטר אותם או להוציא אותם לחל”ת עם מכתב פיטורים בהתאם לחוק שיאפשר להם לתבוע דמי אבטלה. “ממקרים שהגיעו אלינו בשנתיים וחצי האחרונות, לא אחת עובדים שעתיים פשוט לא נקראו לעבודה, לעיתים במשך שבועות ארוכים, והוצאו בפועל לחל”ת בלי שיקבלו ממעסיקיהם מכתב הוצאה לחל”ת”, כתבו הארגונים. “בהיעדר מכתב, עובדים אלו לא היו זכאים לדמי אבטלה ונאלצו לספוג את הירידה בשכרם או להתפטר. באופן זה הפגיעה בעובדים שעתיים הייתה כפולה – הם גם לא קיבלו את הזכות לשכר באמצעות מסלול הנזק העקיף למעסיקים, וגם לא היו זכאים לקבלת דמי אבטלה, כיוון שלא הצליחו להציג מכתב הוצאה לחל”ת אף שעמדו בכל הקריטריונים האחרים.”

כסף למעסיקים שלא מגיע לעובדים

הארגונים הדגישו כי גם מתווה הפיצויים למעסיקים, הכולל שיפוי בגין חלק משכר העובדים ואמור לעודד את המעסיקים להמשיך להעסיק אותם בתקופת המלחמה, לא התנה את הפיצוי למעסיק בשמירה על היקפי משרה. הדבר השפיע במיוחד על עובדים בהעסקה שעתית שהיקפי משרותיהם פשוט הופחתו דה-פקטו נוכח הקיצוץ במשמרותיהם, בלי שהיו זכאים לפיצוי בגין ההפחתה בהיקף המשרה. “עובדים רבים דיווחו על חוסר ודאות רב וחשש אמיתי לעתידם”, נכתב.

לשבור את השתיקה בקמפוסים

"אנחנו לא נשתק" - שלט בטקס יום הנכבה באוניברסיטת תל-אביב, 2024
(צילום: תומר טיברג / פלאש 90)

והממשלה. "דו"ח של מרכז מוסאוא שכותרתו "מאה ימים של מלחמה" סיכם: "מדיניות הדה-לגיטימציה וההפלה של הביטוי הפוליטי מחזירה את החברה הערבית לימי הממשל הצבאי בגרסה מודרנית ודיגיטלית".

התעלמות מדין פתוח

ח'לאילה, ג'בארין והגר שואפים לשבור את השתיקה שהוטלה בכוח על האקדמיה: "ההתעלמות מדיונים פתוחים וכנים לא רק משמרת את המתח ואת האווירה המקוטבת אלא גם פוגמת ביכולת לשנות פרספקטיבות מקובעות". מוסדות ההשכלה הגבוהה הם המקום בו ניתן לשבור פרספקטיבות מקובעות המשמרות מבני כוח דכאניים.

לדברי הכותבים, ובהתאם לעקרונות שהתוו ארגונים כמו מכון אקורד באוניברסיטה העברית, על מוסדות הלימוד לא להתעלם מן המתחים וממציאות המלחמה הנוכחית כדי לנסות להשיג "שקט תעשייתי". להיפך: להתייחס לכך ולנהל את הקונפליקטים. הם גם מציעים להחיל במרחב האקדמי כללים לשיכוך מתחים כמו עידוד דיאלוג בין קבוצות שונות בסביבה מקבלת והכוונת תקשורת בין-קבוצתית לחשיבה קבוצתית למען שינוי חברתי. בצד זאת הם מציעים אסטרטגיות נוספות המתעלות את הרגשות השליליים לשיח דיאלוגי בין קבוצות חברתיות ולאומיות שונות בקמפוסים. זאת תוך הדגשת חשיבות ההגנה על המרחב הדמוקרטי האקדמי השברירי.

במסדרונות הלימוד פוגשים הסטודנטים והסטודנטיות דעות אחרות שאותן לא היו פוגשים במרחבים הדיגיטליים וגם לא בטלוויזיה ובדיו הנושאים בידי אנשי ימין. ביום-יום מחוץ לאקדמיה לא קיימות הזדמנויות רבות לשיח פוליטי וחברתי ער, לדיון אקטואלי מעמיק ולהתנסות בשכנוע הדדי ובהבניית מציאות משותפת. על כן לאקדמיה תפקיד מפתח בחיזוק היסודות הדמוקרטיים הרעועים בחברה הישראלית.

שלושת הכותבים אינם מתעלמים מן המתחים בין הקבוצות השונות בחברה הישראלית, המתנקזים לתוך האקדמיה: בין אם מדובר באזרחים ערבים שקרובי משפחתם סובלים סבל רב ברצועת עזה המדממת, ובין אם באזרחים יהודים שקרובי משפחתם נפגעו באחת המלחמות שהממשלה ליבתה, או שהם עצמם שבו משירות מילואים בצבא רווי התעמולה הלאומנית. קרב מאסף על האקדמיה מתנהל בימים אלה כאשר על הכוונת חופש הביטוי. האקדמיה חוללה בעבר שינויים חברתיים ודמוקרטיים בחברה הישראלית. חברה שוחרת שלום זקוקה לאקדמיה חופשית ועצמאית.

זוהר אלון

מאמר חדש, פרי עטם של מוחמד ח'לאילה, יוסף ג'בארין ותמר הגר "תפקידם של מוסדות אקדמיים במצב מלחמה: הקונפליקט בין ישראל ועזה", פורסם לאחרונה במגזין האקדמי "השכלה גבוהה". השלושה מציעים דרכים קונסטרוקטיביות להבניית יחסים דיאלוגיים בין סטודנטים ערבים, סטודנטים יהודים, הצוות האקדמי והנהלות המוסדות הלימודיים. זאת בהתבסס על מסמך אב שפרסם מכון אקורד לפסיכולוגיה חברתית באוני' העברית ועל בסיס ניסיונם של הכותבים שהם מרצים וחוקרים ותיקים באקדמיה.

"האקדמיה היא מראה של החברה בה היא פועלת והיא משקפת את המתחים, אי-השוויון וההיגיון התרבותי", נכתב במאמר. במילים אחרות, האקדמיה אינה מגדל השן כפי שנוהגים לכוונתה, אלא מרחב חברתי בעל חשיבות לחברה ולתרבות הדמוקרטיות. מאות אלפי סטודנטים ומרצים ממלאים תפקיד חברתי-דמוקרטי שקשה יותר למלאו. כדי לשמור על הקמפוס כמרחב חי ונושם המאפשר מפגש בין סטודנטים יהודים וערבים, שיח ושכנוע הדדי, יש לנקוט צעדים אקטיביים בתוך האקדמיה ומחוצה לה.

האתגרים הניצבים בפני האקדמיה הישראלית, ובפרט בפני הקמפוסים, הם חסרי תקדים. המתחים הגואים בחברה הישראלית זולגים לתוך אולם ההרצאות. סטודנטים יהודים וערבים שלמדו יחד התרחקו אלה מאלה. דממה ירדה על מדשאות הקמפוסים וכיתות הלימוד רוויות פחד ובהלה.

לטענת הכותבים, לאקדמיה תפקיד חברתי ולא רק תפקיד מצומצם של ספקית של תארים וידע טכני כפי שהוקנה לה בעולם הניאו ליברלי. האקדמיה היא המקום הראשון בו נפגשים באופן שוויוני (יחסית) סטודנטים בני שני הלאומים. זאת אף על פי שהכותבים ציינו כי שפת האקדמיה היא עברית ומוסדות הלימוד הגדולים נמצאים בת"א, בירושלים, בחיפה ובבאר שבע.

בין לוסי אהריש לשתיקה בקמפוסים

לפני המלחמה על איראן סקרו כלי התקשורת בהרחבה את רדיפתה של המגישה והעיתונאית הערבית לוסי אהריש בידי כנופיות ימין שצבאו על ביתה יומם וליל. כתגובה, קבוצה של מתנגדי הממשלה הפגינה מול משרדי ערוץ רשת 13 כדי להביע את תמיכתם בכתבת. לאחרונה פורסם כי העיתונאית הפופולרית הגישה תביעת ענק נגד פעיל הליכוד רמי בן יהודה בשל "הסגת גבול, פגיעה בפרטיות ולשון הרע". יו"ר ועד עובדי רשת 13, העיתונאי מתן חודורוב, כתב כי "יש לקוות שהפעם המשטרה תנקוט צעדים של ממש להגנה על העיתונאית ומשפחתה". עוד דרש חודורוב ממנכ"ל רשת להחזיר את האבטחה שהוצמדה ללוסי אך הוסרה לפני שיקרה אסון. הגיבוי הציבורי שהוענק לאהריש מעורר השראה.

רדיפתה של אהריש והאובססיה של בריוני הימין כלפיה הן תמורה אזהרה בזהירות לכל אזרח ערבי בתקשורת, בכנסת או באקדמיה שלא לנסות להשפיע על השיח הציבורי. הזמרת דלאל אבו אמנה, החוקרת נדירה שלהוב קיבורקיאן, יו"ר ועדת המעקב עד לאחרונה מוחמד ברכה והח"כים של חד"ש איימן עודה ועאידה תומא-סלימאן נרדפו והותקפו בידי בריוני ימין באירועים ציבוריים. אך הציבור ברובו נותר דומם.

בדו"ח של מרכז עדאלה שכותרתו "הדיכוי על חופש הביטוי של אזרחים פלסטינים בישראל" נכתב: "המוסדות להשכלה גבוהה בישראל הפכו זרוע ביצועית של המשטרה

מתנדבי הסיוע העממי הלבנוני מעבירים גופות של הרוגי ההפצצות לבית החולים של הארגון בנבטיה (צילום: הסיוע העממי הלבנוני)

ז'אן אלשיך, נשיא ארגון הסיוע העממי הלבנוני: דרושה הפסקת אש בת-קיימא עכשיו

שפוננו כמעט כליל מתושביהם. למשבר ההומניטרי יש להוסיף את המשבר הכלכלי והחברתי ואת המשבר של כלל מוסדות המדינה שהוא חסר תקדים בתולדות לבנון. הנגישות לשירותים ציבוריים בסיסיים כגון חינוך ובריאות נעשתה קשה עד בלתי-אפשרית למרבית האוכלוסייה. זאת נוסף להתרוששותן של שכבות רבות ולאבטלה ההמונית ההופכות את הקיום קשה מנשוא.

נוכח המציאות הקשה, מעלה הסיוע העממי הלבנוני שלוש דרישות ברורות. קודם כל, נחוצה הפסקת אש דחופה, בת קיימא וממושכת ועל כל הצדדים לקיים אותה; שנית, יש לכבד את החוק הבינלאומי על כל סעיפיו; ושלישית, יש להגן על האוכלוסייה האזרחית. אנו גם קוראים להשבת כל העקורים לבתיהם, שיקום הכפרים ההרוסים ושמידה על המרקם החברתי בכל שטחה של לבנון.

איך מתמודד הסיוע העממי הלבנוני עם האתגרים העצומים?

למרות המצב הקשה והיעדר משאבים כספיים, הסיוע העממי ממשיך לפעול הודות להתגייסותם של מתנדבים רבים. בלעדיהם לא ניתן היה להעניק את הסיוע שכה רבים זקוקים לו בדחיפות. הצלחנו להקים מוקדי סיוע וקליטה בצידון, בהר הלבנון, בטריפולי ובמחוז עכאר בצפון. כמו כן, הצלחנו להקים ברמה הארצית רשת סיוע הומניטרי המספקת חבילות מזון, מוצרים בסיסיים ותרופות למשפחות במצב של עוני – בייחוד של עקורי הדרום. בקרב מאות אלפי העקורים אנו מספקים שירותי רווחה, סיוע במזון, דיור זמני ואף תמיכה פסיכולוגית – בייחוד לנשים, לילדים ולקשישים.

אנו גם עורכים הכשרה למתנדבים הרבים כדי שיוכלו להתמודד עם מצבים מורכבים. בבית החולים של הסיוע העממי בנבטיה קיימנו סדנאות הכשרה להתמודדות עם מצבים קיצוניים של לחץ ומתח בקרב ילדים ומתבגרים. זאת, בתמיכת סוכנות הפיתוח והסיוע של קטלוניה, אגודת הידידות קטלוניה-לבנון והאגודה הקטלונית לסיוע ולהגנה על מהגרים ומבקשי מקלט. יחד עמם ובשיתוף משרד הרווחה הקמנו מוקד סיוע נוסף בכפר תיבנית שבקרבת נבטיה.

נמרוד עובד

על פי נתונים שפרסם משרד הבריאות של לבנון, מאז 2 במרס ועד לפרסום גיליון זה נהרגו 912 אזרחים ונפצעו 2,221. כמו כן, כמיליון עקורים מהדרום שוהים בבירה ביירות ובערים בצפון המדינה. לבנון שרויה במשבר כלכלי וחברתי זה שנים רבות והממשלה חדלה לתפקד ולהעניק שירותים בסיסיים לאזרחיה. לכן, הסיוע נופל ברובו על כתפיהם הצרות של ארגוני מתנדבים. אחד מהם הוא הסיוע העממי הלבנוני מיסודה של המפלגה הקומוניסטית.

פייר ברבנסי, כתב העיתון הצרפתי "הומניטה", שוחח בשבוע שעבר עם נשיאו החדש של הסיוע העממי, ז'אן אלשיך, על המשבר ההומניטרי בשכנתה הצפונית של ישראל. להלן קטעים מהריאיון.

איך אתה מנתח את המצב בלבנון?

המצב מדאיג במיוחד בכל הרמות. לכאורה ב-27 בנובמבר 2024 הוכרזה הפסקת אש בין ישראל לחיזבאללה. אך מאז ישראל המשיכה בהתקפותיה. ההסלמה שראשיתה ב-2 במרס רק העמיקה את אי-הביטחון שחשים כלל אזרחי לבנון, במיוחד בדרום בו נהרסו כפרים רבים.

מאז 2 במרס הגבירה ישראל את התקפותיה. הפצצות קורות מדי יום בדרום המדינה, בבקעה ובשכונות הדרום של ביירות

מסרבים להפוך בשר תותחים של טראמפ

הכורדים באיראן מאחדים כוחות

שש מפלגות של המיעוט הכורדי באיראן, הפועלות במחתרת ולחלקן זרוע צבאית החליטו בשבוע שעבר לאחד כוחות ולהקים את "הקואליציה של הכוחות הפוליטיים בכורדיסטן האיראנית". זאת, בעקבות המלחמה בה פתחו ארה"ב וישראל נגד איראן וציפיותיהן של השתיים שהכורדים האוחזים בנושק יפתחו במרד מזוין נגד משטר האייתולות. אמנם לכל הכוחות הכורדים חשבון דמים ארוך עם המשטר בטהראן, אך הם חוששים להפוך "בשר תותחים" בשירות ארה"ב וישראל במערכה שאלה פתחו על ההגמוניה במזרח התיכון. יצוין שלדברי האתר "אקסיוס" האמריקאי, "מזה שנים רבות לישראל קשרים קרובים בעיניי ביטחון ומודיעין עם הכורדים בסוריה, בעיראק ובאיראן".

חתונה במחנה פליטים בשכם ב-1978. מוחמד בכרי (שני משמאל) הוא שריף, פליט מ-1948 (צילום מתוך הסרט "כל מה שנשאר ממך")

הבימאי והשחקן המנוח מוחמד בכרי בסרטו האחרון כפליט של הנכבה

הגורל הפלסטיני ב"כל מה שנשאר ממך"

את היצירה דווקא ב-2022, לפני 7 באוקטובר?," השיבה הבימאית: "הסרט מספר את קורות הטרגדיה הפלסטינית, איך הגענו ל-2023. ומאחר שישנה אי-וודאות פוליטית גדולה, ההחלטה הייתה לסיים את הסרט ב-2022, בעת שהעניינים היו 'נורמליים' יותר. אני משתמש במילה זו, 'נורמלי', במרכאות כי אין דבר נורמלי בתולדות העם הפלסטיני".

אך המלחמה שיבשה את הפקת הסרט. "התחלנו לצלם את אירועי הנכבה של 1948 בעת שנכבה נוספת מתחוללת ברצועת עזה. על פי התכנון היינו אמורים לסיים את ההפקה תוך שלושה חודשים, אך זו נמשכה אחד-עשר חודשים. המציאות התפרצה לתוכנו", סיכמה הבימאית.

יוסי אבו

שבוע עיר / בעריכת לריסה מילר

בין הכרוכים / ענת חנה לזרע

אתה, אני, פנים אל פנים.
ומול המראה המקשה
נצבים עם כל זהויות ההבדל והדימויים,
מניפים מגל קזוג אפרים
וסוף פתלתל כבני מדבר.
אנו רגילים בכתבי השחי, כנפנינו –
פגוד למבלעת תפלות.
מהן מדות המקום שאנו תופסים?
בבקשנו הד, מפתה להפקח בקוננו
גננו לקחים ונשכחות.
אנה פניה של מרפכתנו, השפה,
אל המגרעת, השחוק, אל האנחות?
כרוח, אנו מאבקים
ענגי גשם, מין ויחסים
עד כדי זרק נועז, עד כדי להט אימים.
אנו אנשים ועופות דורסים אנו
מלאכים וראמי סהרה,
האבהק מתחפרת בגופנו כסוד עליון.

גל הקרנות בכורה באירופה של סרטים שבמרכזם הזיכרון הלאומי הפלסטיני לא פסק. בשבוע שעבר עלה לאקרנים "כל מה שנשאר ממך" של הבימאית האמריקאית-פלסטינית שריאן דביס. סרטה מצטרף ל"פלסטין 36" של הבימאית אן-מארי ג'אסר, ול"סרט לוחם" ("פידאאי פילם", במקור) שביים כמאל אלג'עפרי. לפני מספר חודשים הוקרן "קולה של הינד רג'ב", שביימה קאותר בן הניה. סרט מטלטל זה מבוסס על סיפור הריגתה של הינד רג'ב, ילדה פלסטינית בת שש, בידי כוחות הכיבוש ברצועת עזה בינואר 2024, במהלך המלחמה. הסרט "כל מה שנשאר ממך" היה אמור להיות מצולם בחיפה, ביפו, בתל-אביב ובשכם בסוף 2023. אבל הצילומים נדחו בגלל המלחמה, וההפקה עברה לירדן ולקפריסין. זה אפוס היסטורי מרשים (נמשך שתיים וחצי) המתחיל ב-1948, עם גירוש התושבים הערבים מיפו, ממשיך במחנה הפליטים בשכם ב-1978 ומסתיים ב-2022. מבחינה כרונולוגית ניתן ליצור רצף היסטורי בין "פלסטין 36" ו"כל מה שנשאר ממך". הבימאי והשחקן מוחמד בכרי, שנפטר בדצמבר האחרון, ממלא בסרט תפקיד מרכזי. בכרי מגלם באופן מרשים את שריף, אב משפחה מיפו, שבזקנתו מתגורר במחנה פליטים ליד שכם. יחד עמו מופיעים בסרט בניו, סאלח ואדם, וגם השחקנית החיפאית מריה זרייק.

ב-1988, במהלך האינתיפאדה הראשונה, הבן של גיבורי הסרט, נור – נכדו של שריף, נורה בראשו בידי חיילי הכיבוש, נשלח לאשפוז בבית חולים בחיפה ושם מת מוות מוחי. לאחר לבטים רבים מחליטים ההורים לתרום את איבריו לחולים ערבים ויהודים. שנים אחר כך מגיעים ההורים לפגוש את הילד היהודי שקיבל את ליבו של בנם כשהוא כבר אדם מבוגר.

טראומה חתמשכת מ-1948

עם הצגת הסרט בצרפת, התראיינה הבימאית דביס, בת לאב פליט פלסטיני, בעיתון "הומניטה". "לאורך השנים עיצב הסיפור הפלסטיני את ההווה המשפחתית. זהותנו הפוליטית נבנתה יחד עם ההתפתחויות הפוליטיות", אמרה. "בסרט רציתי להראות את הטראומה המתמשכת מאז 1948. הסרט הוא גם פרי של ההיסטוריה הקולקטיבית, מקריאת ספרים, מעדויות ואף מניסיון אישי. נסעתי לראשונה לפלסטין כשהייתי בת שמונה, בשנות ה-80. אני יכולה לשכוח את מראות ההשפלות וההטרדות שעבר אבי במעברי הגבול ובמחסומי הצבא. אבל זה לא רק סיפור אישי; זה סיפורם של מיליוני פלסטינים". בתשובה לשאלה "מדוע החלטת לסיים

טרור המתנחלים - פשע מלחמה

קוראים לדובר צה"ל לספק דיווח על בסיס יומיומי על המתרחש, ועל הפעולות המשפטיות שמתבצעות כדי למגר את התופעה. אנו קוראים לחברי הכנסת לגנות בזמן אמיתי כל פעולת טרור, ולהבהיר שאין אנו עומדים מנגד, אין אנו שותקים, ואין אנו מאפשרים לבצע פשעים נגד האנושות. יצוין כי לפי הרשות הפלסטינית למאבק בגדר ובהתנחלויות, ביצעו המתנחלים 192 תקיפות בגדה המערבית במהלך השבועיים מפתחת המלחמה של ארה"ב וישראל נגד איראן. לפי הדו"ח שפרסמה הרשות, בתקיפות נהרגו שבעה פלסטינים. ראש הרשות, אשר מואיד שעבאן, אמר כי המתנחלים ניצלו את המצב האזורי המתוח כדי להחריף את התקיפות נגד כפרים ונגד קהילות פלסטיניות. לדבריו, מדובר במהלך רחב יותר שנועד לנצל את העיסוק האזורי והבינלאומי במלחמה כדי להאיץ שינוי של המציאות בגדה המערבית.

טרור המתנחלים בשטחים הכבושים מקדם פרויקט של טיהור אתני - מתריעים 750 מרצים מכל מוסדות ההשכלה הגבוהה שחתמו על מכתב לרמטכ"ל, לכל שרי הממשלה ולחברי הכנסת. "אנו פונים אליכם מתוך דאגה עמוקה לביטחון המדינה, מתוך מחויבות לערכים אוניברסליים, ובמנותק מכל עמדה פוליטית בנושאי מלחמה וריבונות. איננו יכולים לעמוד מנגד מול העדרויות היומיומיות על פעולות טרור יהודי בשטחים שהביטחון בהם נמצא תחת אחריות צה"ל. אירועים אלה מנוגדים באופן מוחלט לערכים שעליהם התחנכו דורות קודמים של לוחמים. אנו חוששים שכבוד האדם, טוהר הנשק והמשמעת הצבאית, המהווים נדבכים מרכזיים ברוח צה"ל, נשחקו ונורמות של טוהר משפטי השתרשו", כתבו.

בהמשך למכתב המילואימניקים מהשבוע שעבר באותו נושא, המרצים "חרדים מהחדירה של אג'נדות משיחיות לצבא שהופכות אותו למעין אכסניה של מליציות שמטרותן לקדם מדיניות של טיהור אתני בניגוד לחוק הבינלאומי". עוד קראו החותמים לאפס סובלנות "כלפי סוג זה של עבריינות. אנו

בשיא המלחמה 70 עובדות ניקיון קיבלו מכתב פיטורים

בעיצומה של המלחמה קיבלו 70 עובדות ניקיון במרכז הרפואי ברזלי באשקלון מכתבי פיטורים שייכנסו לתוקף ב-31 במרס – ערב חג הפסח. מרבית העובדות הן נשים מהעדה האתיופית ותושבות העיר אשר מועסקות באמצעות חברת הקבלן "שלג לבן". ההסתדרות ציינה כי הסיבה למהלך היא כשל בירוקרטי של אי פרסום מכרז בעוד מועד. בהסתדרות עובדי המדינה הגדירו את המהלך "צעד אבסורדי, מביש ומקומם". היו"ר עו"ד אופיר אלקלעי מסר כי "עובדי מנהל ומשק אינם שקופים ואינם הפקר" וכי "מערכת הבריאות של מדינת ישראל נמצאת באחת משעותיה המאתגרות ביותר. אלו הן הנשים שנושאות על גבן את התפעול הקריטי של בית החולים, בשכר מינימום ובמסירות ללא קץ, גם תחת איום הרקטות ובשיא המאמץ המלחמתי". עו"ד אלקלעי דרש להאריך לאלתר את העסקת העובדות עד להשלמת הליך המכרז. עוד הזהירו בהסתדרות כי אם הנושא לא יוסדר באופן מיידי, הם עשויים לנקוט צעדים ארגוניים – כולל השבתה מלאה של שירותי המשק בבית החולים.

שותפות השלום

הפגנות נגד המלחמה

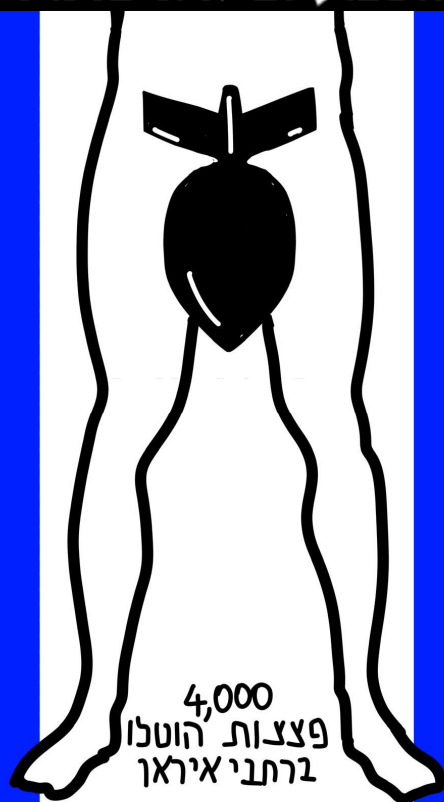
יום שבת, 21.3

תל-אביב | 17:00 | כיכר הבימה

חיפה | 19:00 | רח' אלנבי פינת הפרסים

באר שבע | 19:00 | מיקום בהרשמה מראש

השבוע לפי איתי בנימיני

זה הדירן
ZOHADEREKH
קול שמאלי מהשטח

zoha.org.il